

Терещенко А.С.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Орленко О.М.,
к.е.н., доцент,
Одеський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІН ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У сучасному цифровому світі особливу роль у розвитку бізнесу починають відігравати інноваційні інструменти, серед яких особливе місце займає штучний інтелект (ШІ). Застосування ШІ у сфері ціноутворення відкриває перед компаніями нові можливості оптимізації прибутку, підвищення ефективності та адаптації до динамічних ринкових умов. У центрі цього підходу – аналіз великих обсягів даних, на основі яких алгоритми можуть прогнозувати попит, змінювати ціни в реальному часі та пропонувати персоналізовані умови для кожного споживача.

Однією з головних форм ціноутворення, де активно застосовується ШІ, є динамічне ціноутворення. Ця стратегія передбачає зміну цін на товари або послуги залежно від ринкової ситуації, попиту, часу доби, регіону, залишків на складі, дій конкурентів тощо. Сучасні ШІ-системи аналізують ці показники у реальному часі та миттєво реагують на зміни, пропонуючи актуальні ціни, які максимально відповідають очікуванням ринку (Талімончук, 2024).

Використання ШІ дозволяє бізнесу значно підвищити рівень персоналізації цінкових пропозицій. На основі поведінки користувачів, їх попередніх покупок, частоти відвідувань сайту чи магазину, а також інших факторів, алгоритми можуть формувати індивідуальні пропозиції, що підвищують шанси на покупку. Крім того, машинне навчання дозволяє прогнозувати попит на продукцію, враховуючи сезонні тенденції, події, свята чи зміни у споживчих вподобаннях, що є критично важливим для ефективного управління запасами (Цемеров, 2022).

Штучний інтелект у ціноутворенні також забезпечує ефективніше управління прибутковістю бізнесу. Замість того, щоб орієнтуватися лише на витрати та націнку, компанії отримують змогу визначати ціну з урахуванням

комплексної аналітики, яка включає оцінку готовності споживача платити, вартості аналогічних товарів на ринку, та прогнозів змін кон'юнктури. Це створює умови для гнучкого реагування на ринкові коливання, що особливо важливо в умовах високої конкуренції (Рудницька, 2023).

Попри численні переваги, застосування ІІІ в ціноутворенні супроводжується низкою викликів. По-перше, впровадження таких технологій вимагає значних фінансових вкладень, що не завжди під силу малим і середнім підприємствам. По-друге, необхідна велика кількість якісних даних, що є передумовою ефективної роботи алгоритмів, але не завжди доступна бізнесу. Крім того, персоналізоване ціноутворення може викликати питання етичності, оскільки один і той самий товар може мати різну ціну для різних споживачів (Цемеров, 2022).

Окремої уваги потребують також правові аспекти використання ІІІ у ціноутворенні. Існує ризик порушення антимонопольного законодавства, зокрема у випадках, коли алгоритми починають автоматично копіювати або узгоджувати ціни з конкурентами. У деяких країнах вже обговорюється необхідність правового регулювання таких ситуацій. Крім того, зростає значення прозорості у роботі з даними, щоб не допустити порушення конфіденційності користувачів (Горбаченко, 2024).

Незважаючи на ці виклики, перспективи застосування ІІІ в ціноутворенні залишаються надзвичайно позитивними. Штучний інтелект продовжує вдосконалюватися, а разом із ним – і методи обробки та інтерпретації даних. У найближчому майбутньому можна очікувати ще більшої автоматизації процесів, появи нових інструментів аналітики та поширення інтелектуальних систем ціноутворення навіть серед малих підприємств завдяки SaaS-рішенням.

Узагальнюючи, можна зазначити, що ІІІ істотно трансформує підходи до формування цін. Він робить цей процес гнучким, адаптивним і науково обґрунтованим. Бізнес, що прагне до сталого розвитку й конкурентних переваг, має враховувати ці тенденції та інтегрувати ІІІ у власні стратегії ціноутворення. Водночас важливо не забувати про етичні, правові та соціальні аспекти, які супроводжують впровадження новітніх технологій у взаємодію із споживачем.

Список використаних джерел

1. Талімончук, Т. (2024). *Що таке динамічне ціноутворення та як на нього впливає штучний інтелект*. URL: <https://claspo.io/ua/blog/what-is-dynamic-pricing-and-how-does-ai-affect-it/> (12.05.2025)
2. Цемеров, А. (2022). *Оптимізація цін за допомогою штучного інтелекту: нові горизонти для бізнесу*. URL: <https://www.c4r.eu/ukr/blog/roznichnaya-torgovlya/price-optimization-with-artificial-intelligence-new-horizons-for-business/> (12.05.2025)
3. Рудницька, Н. А. (2023). Використання технологій штучного інтелекту в ціноутворенні. *Вісник Одеського торговельно-економічного інституту*, 27, 45–51.
4. Шуляр, С. (27.08.2017) Штучний інтелект: історія виникнення та перспективи розвитку. *Futurum.today*. Retrieved from URL: <https://futurum.today/shtuchnyi-intelekt-istoriia-vynyknennia-ta-perspektyvy-rozvytku/>
5. Горбаченко, С. А. Правові аспекти застосування штучного інтелекту у сфері економіки. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (с. 883-884). 26 квітня, 2024, Одеса, Україна. URL: <https://hdl.handle.net/11300/28228>
<https://dspace.onua.edu.ua/items/ac346e0b-b59f-47e5-aef7-9007baf3219e>

Торгонська Д. І.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Матвійчук Н. М.,
к.е.н., доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМУ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Сучасний розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) відкриває нові перспективи для вдосконалення процесів обліку та аудиту. Впровадження інноваційних рішень на основі ШІ дозволяє автоматизувати рутинні операції,